

Beroepssprekers kunnen toch al spreken?!

(waarom zouden ze hun stem dan scholen?)

Vanzelf sprekend

Verkopers, managers, voorlichters, docenten, leerkrachten, trainers en coaches gaan vaak naïef en zorgeloos met hun stem om. De stem, als basis voor de eindproducten presentaties, vergaderingen, functioneringsgesprekken, acquisitie- en verkoopgesprekken, lessen, consulten, colleges, wordt als 'vanzelfsprekend' meegenomen. Dat gebeurt in zalen, kantoren, lokalen, vergaderruimtes of via de telefoon.

Het aandeel dat het het stemgeluid heeft in het effect dat het eindproduct sorteert wordt daarbij onbewust genegeerd.

Probleem opgelost

De meeste beroepssprekers redden zich prima. Voor hen die dat niet doen en bijvoorbeeld stranden met stemproblemen is er de KNO-arts of de logopedist. Problemen kunnen zich manifesteren van de ene op de andere dag door plotseling optredende, fysieke complicaties of na een (soms jarenlange) periode van stemmisbruik. Door operatief ingrijpen of via stemtraining is de stem dan vaak wel weer op acceptabel niveau terug te brengen. Daarbij is een training er ook nog op ingericht om toekomstige problemen met de stem te voorkomen.

Onbewust bekwaam - 'de geboren professional'

Natuurlijk: bij begenadigde sprekers groeit de stem als het ware van nature mee met de leeftijd en ervaring, de lichamelijke conditie, de emoties en de persoonlijke ontwikkeling. Deze sprekers vervoeren de luisteraar met kleurnuances en passie, diepgang en inventiviteit. Zij nemen de luisteraar mee in hun wereld, slechts geschetst door middel van woorden. Zij overbruggen afstanden, maken contact en 'bespelen' de toehoorders. Dat zij zich hierbij van technische bewegingen bedienen die spelen met de resonans, de kleur, de kracht, het volume, de melodie, het ritme en tempo van stem en spraak zijn zij zich zelden bewust.

Onbewust onbekwaam - 'spreken omdat het moet'

Een veel grotere groep beroepssprekers is echter niet of verre van begenadigd en minstens zo onbewust als de begenadigde groep. Zij bestoken hun gehoor met saaie en eentonige of juist chaotische en onsamenhangende verhalen. Daarmee wekken zij de irritatie van de luisteraar, roepen een beleefde luisterhouding op of genereren een slaperig, wegzakkend publiek. Er wordt daarbij tot overmaat van ramp nog geneuzeld, gemompeld of afgeraffeld, gepiept, geknepen of geschetterd. Dit stelt het geduld, inlevingsvermogen of begrip van menig luisteraar te sterk op de proef, ook al mankeert er niets aan de inhoud van de boodschap.

Bewust onbekwaam: 'weten hoe het moet'

Getuige het ruime aanbod van presentatietrainingen op internet lijkt het er oppervlakkig bekeken op, dat er meer aandacht komt voor de manier van het uitoefenen van een spreekberoep. Verbazend genoeg blijkt bij nadere beschouwing echter dat de meeste presentatie cursussen de onderwerpen stem, spreken en adem niet praktisch behandelen. Op z'n best wordt er naast de modules PowerPoint presentatie, opbouw van betoog, luisterend communiceren en overtuigend formuleren aandacht besteed aan de houding, een juiste ademhaling en een verzorgde uitspraak. Dit onderdeel vormt echter zelden een substantieel onderdeel van de cursus, laat staan dat het als basisprincipe geldt. Excelleren in stemhantering vraagt echter om oefening en training, óók in de praktijk en wel gedurende een uitgestrekte periode.

Bewust bekwaam - Excelleren door ontwikkeling

Voor begrip en hantering van zaken als adem, stem en spraak is het nodig om ervaring op te doen met gedragsmodificatie op dat gebied. De schroom die dat bij de meeste sprekers oplevert is vaak al voldoende om er niet aan te beginnen. Net als staan en lopen is spreken een vaardigheid die verweven is met al ons doen en laten. Wil een spreker mogelijkheden aanspreken die aanwezig maar niet gebruikt zijn, dan zal deze zich moeten realiseren dat haar/zijn gedrag gemodificeerd dient te worden. Om boeiend te spreken dienen de inhoud van de boodschap, de persoonlijke dynamiek van de spreker en de technische vaardigheid van stem en spraak met elkaar verbonden te worden. Daarvoor zijn bewustwording, luisteren, ervaring en tijd nodig. Tijd: om te wennen aan de mogelijkheden die in elke spreker schuilen. Tijd om van een onbewuste spreker een bewust trainende spreker te maken.

Alex Boon
logopedist en stemdocent
initiatiefnemer van Rond Je Stem
© Copyright april 2008

Rond Je Stem maakt van beroepssprekers bewust bekwame sprekers. Niet alleen de spraak, maar ook de waarneming wordt daarbij betrokken. Als het niet aan de inhoud ligt, kan de vorm misschien passender, eigener en meer ongedwongen zonder aan kracht en doeltreffendheid in te boeten. Kijk voor training van stem en spraak op <http://www.rondjestem.nl>